

شرح بیماری

شکم محل قرار گرفتن اندام‌های متعدد مانند معده ، روده ، طحال ، کبد ، لوزالمعده ، کیسه صفرا ، صفاق ، کلیه ، لوزالمعده، مثانه، رحم، غدد فوق کلیوی، تخمدانها و آپاندیس است. شکم بوسیله لگن و تعدادی از دنده های قفسه سینه محافظت می‌شود. اگرچه صدمات وارده به شکم در مقایسه با سر و سینه از اهمیت کمتری برخوردار است ولی به دلیل وجود اندام‌های حساس در حفره شکم قابل توجه می‌باشد.

به هر نوع جراحت و ضربه به ناحیه شکمی ، ترومای شکم اطلاق می‌شود و شایع‌ترین عضوی که در ضربات غیرنافذ صدمه می‌بیند طحال است. طحال در سمت چپ بالای شکم، در کنار معده و بالای کلیه چپ قرار گرفته است و کاملاً توسط دنده تحتانی قفسه سینه محافظت می‌شود. طحال نقش مهمی را در پاسخ‌های ایمنی بدن ایفا می‌کنند و یک

بافت پرخون است که حاوی مقدار زیادی گلبول قرمز می‌باشد.

❖ علائم

در صورتی که در تروما به شکم پارگی طحال اتفاق افتاده باشد علائم به صورت زیر در فرد مشاهده می‌شود:

- ✓ درد در قسمت بالایی راست و چپ شکم
- ✓ احساس درد و ناراحتی هنگام لمس کردن قسمت فوقانی راست و چپ شکم
- ✓ احساس گيجی و سبکی سر
- ✓ کاهش فشار خون به دلیل خونریزی داخلی
- ✓ درد شانه چپ
- ✓ تاری دید
- ✓ بروز علائم شوک مانند رنگ پریدگی، بی قراری و غش
- ✓ اختلالات انعقادی در پارگی کبد
- ✓ سردی بدن

❖ علل شایع

- ✓ از علل اصلی پارگی طحال و کبد می توان به جراحت و ضربه به ناحیه شکمی اشاره کرد.

❖ عوارض

عوارضی که به دنبال پارگی کبد و طحال ممکن است در فرد بروز نماید شامل موارد زیر است:

- ✓ پارگی طحال یک وضعیت اورژانسی است که در صورت به تعویق افتادن اقدامات درمانی و جراحی موجب به خطر افتادن جان بیمار می شود.

- ✓ عوارض بیهوشی و جراحی

❖ تشخیص

- ✓ جهت تشخیص لازم است پزشک اقدامات زیر را انجام دهد:
- ✓ انجام معاینه فیزیکی توسط پزشک : در حالت طبیعی، نمی‌توان طحال را از طریق جدار شکم لمس کرد.
- ✓ سونوگرافی
- ✓ کشیدن مایع از شکم بیمار
- ✓ سی تی اسکن

❖ درمان

- ✓ جراحی: در صورت قطعی شدن پارگی طحال و کبد و علائم حیاتی ناپایدار، بیمار را فوراً به اتاق عمل منتقل می کنند زیرا در اثر پارگی طحال، مقدار زیادی خون به حفره شکم وارد می‌شود و فرد بدلیل از دست دادن خون ممکن است فوت کند.
- ✓ حمایتی: در صورت پارگی خفیف طحال، نیاز به انجام جراحی نیست، بیمار چند روز در بیمارستان بستری شده و تحت درمان قرار می‌گیرد.

❖ فعالیت

- ✓ فعالیت به تدریج افزایش یابد تا از خستگی جلوگیری شود.
- ✓ به انجام ورزشهای سبک بپردازید و از انجام ورزشهای شدید بدنی اجتناب کنید.

❖ رژیم غذایی و تغذیه

- در هنگامی که تحت جراحی ناحیه شکم قرار گرفته اید لازم است رژیم غذایی خود را به صورت زیر تنظیم نمائید:
- ✓ برای تسریع التیام زخم جراحی ، رژیم غذایی پروتئین و پرکالری و سرشار از ویتامین استفاده کنید.
- ✓ صرف سبزیجات و مرکبات و آبمیوههای تازه حاوی ویتامین C ، می تواند به بهبود سریعتر زخم کمک کند.
- ✓ جهت پیشگیری از یبوست از رژیم پرفیبر (میوه ها و سبزیجات) حاوی سبوس و مایعات فراوان استفاده کنید.
- ✓ از مصرف غذاهای نفاخ بپرهیزید.

❖ مراقبت

- در فردی که دچار تروما به شکم شده و طحال او برداشته شده است لازم است اقدامات مراقبتی زیر را مد نظر داشته باشد:
- ✓ فردی که طحال او برداشته شده، در معرض ابتلا به عفونت های مختلف است (طحال در سیستم ایمنی نقش مهمی دارد) بنابراین لازم است:

- مراقب سلامت خود باشید و از تماس با افراد مبتلا به بیماری های عفونی تب دار اجتناب کنید و در صورت بروز تب به پزشک مراجعه کنید.
- در صورت تجدید آنتی بیوتیک به موقع مصرف و دوره درمان را تکمیل کنید.
- واکسن پنوموکوک بعد از جراحی تزریق می شود و لازم است هر ۵-۳ سال یکبار تکرار گردد.
- ✓ از مصرف دخانیات و الکل خودداری نمایید.
- ✓ بعد از عمل جراحی پانسمان زخم شما باید بطور روزانه تعویض شود. زخم و پوست اطراف آن باید تمیز و خشک نگهداری شود.
- ✓ پزشک معالج برای شما داروهای آنتی بیوتیک و ضد درد تجویز کرده است. آنها را طبق دستور پزشک مصرف کنید.

❖ در چه شرایطی به پزشک مراجعه نمایید؟

- ✓ در فواصل منظم و مشخص شده توسط پزشک جهت ادامه درمان
- ✓ در صورت مشاهده علائم زیر به پزشک معالج یا بیمارستان مراجعه نمایید:
- درد شدید در محل عمل جراحی
- درد و قرمزی در محل زخم
- ترشح چرکی از زخم
- خونریزی از محل استامپ
- تب و لرز

- بی اشتهایی

تهیه و تنظیم:
گروه آموزش به بیماران ارتقای سلامت بیمارستان مهراد